

**Program rozvoje cestovního ruchu
Jihomoravského kraje
pro roky 2007 - 2013**

(SEA PR CR JmK)

OZNÁMENÍ KONCEPCE DLE PŘÍL. 7 ZÁKONA Č. 100/2001 Sb.,
O POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Brno, červenec 2007

Objednatel

Jihomoravský kraj
Žerotínovo nám. 3/5
601 82 Brno

Zhotovitel

DHV CR, spol. s r.o.
Táboritská 23
130 87 Praha

Č. PROJEKTU B-07-3A-10

PROGRAM ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE PRO ROKY 2007 – 2013
(SEA)

OZNÁMENÍ KONCEPCE DLE PŘÍL. 7 ZÁKONA 100/2001 Sb.
VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Odpovědný řešitel

RNDr. Ivo Staněk
Autorizace MŽP ČR Č.j.: 8200/1309/OPV/94

podpis

Řešitelé:

RNDr. Marcela Blahutová
Ing. Václav Starý
RNDr. Zdeněk Suchánek, CSc.
Ing. Bohumil Sulek, CSc.
Mgr. Tom Vrtek

Jednatel a ředitel:

Ing. Radim Gill

otisk razítka a podpis

Rozdělovník

1-2 KÚ JmK
3-4 MŽP
5 DHV CR spol. s r.o.

výtisk č. pdf

OBSAH

A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI	4
A1. Název organizace:.....	4
A2. IČ:.....	4
A3. Sídlo:	4
A4. Jméno, příjmení, adresa, telefon a e-mail oprávněného zástupce předkladatele:.....	4
B. ÚDAJE O KONCEPCI	5
B1. Název	5
B2. Obsahové zaměření (osnova)	5
B3. Charakter	6
B4. Zdůvodnění potřeby pořízení	6
B5. Základní principy a postupy (etapy) řešení	7
B6. Hlavní cíle	7
B7. Přehled uvažovaných variant řešení	8
B8. Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry.....	9
B9. Předpokládaný termín dokončení	9
B10. Návrhové období	9
B11. Způsob schvalování	9
C. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ	9
C1. Vymezení dotčeného území.....	9
C2. Výčet dotčených územních samosprávných celků, které mohou být koncepcí ovlivněny	10
C3. Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území	10
C4. Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území.....	11
D. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ VE VYMEZENÉM DOTČENÉM ÚZEMÍ.....	17
E. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE	18
E1. Výčet možných vlivů koncepce přesahujících hranice České republiky	18
E2. Mapová dokumentace a jiná dokumentace týkající se údajů v oznámení koncepce	18
E3. Další podstatné informace předkladatele o možných vlivech na životní prostředí a veřejné zdraví.....	18
E4. Stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění zákona č. 218/2004 Sb.	18

A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI

A1. Název organizace:

Jihomoravský kraj

A2. IČ:

70888337

A3. Sídlo:

Jihomoravský kraj
Žerotínovo nám. 3/5
601 82 Brno

A4. Jméno, příjmení, adresa, telefon a e-mail oprávněného zástupce předkladatele:

Ing. Stanislav Juránek, hejtman Jihomoravského kraje,
Žerotínovo nám. 3/5,
601 82 Brno

kontaktní osoba:

Ing. Ivo Minařík, vedoucí odboru regionálního rozvoje KÚ JmK
tel: 541 651 342
e-mail: orr@kr-jihomoravsky.cz

B. ÚDAJE O KONCEPCI

B1. Název

Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje pro roky 2007 - 2013

B2. Obsahové zaměření (osnova)

A . Analytická část

1. Stručná charakteristika území z hlediska cestovního ruchu
2. Analýza poptávky a nabídky (dle území, cílových skupin, aktivit a dalších)
3. Zhodnocení současných hranic turistického regionu jižní Morava a přirozených turistických regionů
4. Současný systém a organizace cestovního ruchu (institucionální zakotvení cestovního ruchu v území)
5. Zhodnocení současného stavu marketingu, propagace a prezentace (marketingová strategie, propagace a image území)
6. SWOT analýza (jako celek, dle pořadí důležitosti sestupně)

B . Návrhová část

1. Vize cestovního ruchu v území (roky 2007 – 20013)
2. Definování cílů, priorit, oblastí podpory a rozvojových aktivit (nositelé rozvojových aktivit) v oblasti cestovního ruchu s cílem zajištění udržitelného růstu – vymezení priorit a aktivit pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU v letech 2007 – 2013)
3. Hlavní problémy rozvoje území
 - 3.1. Rozdělení kompetencí v rámci jednotlivých aktivit cestovního ruchu v kraji (provázanost s Centrálou cestovního ruchu jižní Moravy)
 - 3.2. Revize územního vymezení přirozených turistických regionů kraje zpracované na základě diskusního fóra
 - 3.3. Vymezení významných turistických destinací pro integrovaný rozvoj území
 - 3.4. Stanovení hlavních problémů a návrhy jejich řešení formulované do jednotlivých cílů a opatření s vymezením konkrétních aktivit
4. Finanční rámec programu
 - 4.1. Zhodnocení financování navržených priorit a opatření
 - 4.2. Indikativní alokace pro jednotlivé prioritní oblasti

C . Akční plán na období let 2007 - 2009

1. Formulace akčního plánu – jasná formulace směru rozvoje cestovního ruchu v jednotlivých oblastech pro roky 2007 – 2009 po jednotlivých letech

B3. Charakter

Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje (dále PR CR JmK) je základním koncepčním dokumentem k podpoře rozvoje cestovního ruchu v rámci aktivní regionální politiky Jihomoravského kraje.

V současnosti je platný PR CR JmK, který byl vypracován pro období 2003 – 2007. V souladu se záměrem Jihomoravského kraje aktualizovat rozhodující strategické dokumenty, je žádoucí provést i aktualizaci Programu rozvoje cestovního ruchu. Koncepce bude zaměřena na využití přírodního a kulturního potenciálu regionu ke zvýšení jeho turistické atraktivity, k růstu konkurenceschopnosti a ekonomického, sociálního a kulturního přínosu odvětví cestovního ruchu s ohledem na zájmy místních obyvatel a udržitelný rozvoj. Předpokládá se koordinace programu se sousedními kraji.

Postup prací při tvorbě PR CR JmK se skládá ze tří etap. První etapa dává prostor ke zpracování východisek pro formulaci návrhové části – posouzení východisek pro aktualizaci věcného základu návrhové části PR CR JmK a přinese návrh rozvojové strategie – aktualizaci hlavních problémů rozvoje území a posouzení věcných průřezů priorit s relevantními programovými dokumenty. Druhá etapa je tvořena konkretizací navržené rozvojové strategie – aktualizace struktury priorit a opatření PR CR a jejich věcná specifikace spojená s Akčním plánem pro praktickou realizaci navrženého akčního plánu na období 3 let – 2007 až 2009. Třetí etapa přinese finalizaci výše uvedených kroků včetně veřejného projednávání, závěrečného připomínkového řízení, stanoviska a schválení.

Program určí základní orientaci politiky cestovního ruchu Jihomoravského kraje období 2007 – 2013 s důrazem na efektivní rozvoj odvětví cestovního ruchu, avšak s ohledem na jeho udržitelný rozvoj.

B4. Zdůvodnění potřeby pořízení

Podmínky pro realizaci rozvojových záměrů ve všech oblastech rozvoje Jihomoravského kraje – tedy i v oblasti cestovního ruchu – se budou od roku 2007 měnit. Nové požadavky na program rozvoje cestovního ruchu je třeba zohlednit formou aktualizace stávajícího dokumentu. Záměrem PR CR JmK je tedy především revize důležitých východisek, které věcně, organizačně a ve svém konečném důsledku i finančně ovlivní budoucí šance pro naplnění cílů v oblasti rozvoje cestovního ruchu na území Jihomoravského kraje.

Zpracování koncepce je také důležitou podmínkou pro možnost podávání žádostí o podporu na realizaci rozvojových projektů v rámci využití různých dotačních titulů evropské, státní a regionální politiky regionálního rozvoje.

V Jihomoravském kraji je cestovní ruch dlouhodobě vnímán jako významný selektivní ekonomický rozvojový faktor. Tato skutečnost vychází nejen z výsledků mezikrajských srovnání, ale také z přínosných názorů, návrhů a podnětů od představitelů místních i nadregionálních sdružení, resp. také od soukromého sektoru včetně podnikatelské sféry. Pozici turisticky atraktivního regionu s širokou škálou aktivit by si měl Jihomoravský kraj do budoucna nejen udržet, ale i posílit. K tomu má kraj velmi dobré předpoklady, zejména svou krajinnou rozmanitostí, doplněnou potenciálem kulturně-historických památek a turisticky atraktivních míst. Pro další rozvoj však bude také důležité významně rozvinout nabídku ucelených a konkurenceschopných produktů, včetně progresivních a zajímavých investorských projektů cestovního ruchu. Neopominutelným se stává dobudování potřebné organizační struktury, která bude „nositel“ invence i inovace rozvoje.

Výše uvedené skutečnosti podtrhují význam provedení PR CR JmK a tím i posunutí časového horizontu pro jeho realizaci (bude zahrnovat období let 2007 – 2013). Pro zvýšení účinnosti jeho postupné realizace bude aktualizována rovněž jeho „prováděcí“ složka – tj. Akční plán, který byl ve stávajícím dokumentu vymezen pro období let 2007 - 2009.

B5. Základní principy a postupy (etapy) řešení

Programu rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje vychází především ze struktury priorit Programu rozvoje cestovního ruchu zpracovaného v roce 2002 a aktualizovaného v roce 2003. Zároveň zohledňuje vývoj oblasti cestovního ruchu v jihomoravském kraji i průběžný vývoj na národní a evropské úrovni (analýza relevantních programových a koncepčních dokumentů). S využitím těchto zdrojů byla revidována strategická vize rozvoje cestovního ruchu a obecné dílčí cíle rozvoje, které z ní vycházejí.

Realizace proběhne ve třech etapách:

- I. Zpracování analytické části, návrhové části a akčního plánu na období 2007 – 2009
- II. Zpracování připomínek pracovní skupiny a odevzdání finální verze PR CR
- III. Zpracování výsledků posouzení vlivu záměru na životní v procesu SEA – odevzdání finálního dokumentu

B6. Hlavní cíle

Cílem koncepce PR CR JmK je vytvořit strategický materiál, který bude účinným nástrojem podpory rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji v letech 2007 – 2013, který bude reflektovat jeho význam pro hospodářský růst kraje.

Hlavním cílem koncepce by mělo být především zvýšit příjmy subjektů působících na území Jihomoravského kraje plynoucí z cestovního ruchu a posílit roli cestovního ruchu jako progresivního ekonomického odvětví, jehož rozvoj je v souladu se sociálním a kulturním rozvojem a ochranou životního prostředí.

Dílčími cíli PR CR JmK jsou:

- ⇒ zvýšit počet domácích a zejména zahraničních návštěvníků Jihomoravského kraje, a to především mimo hlavní turistickou sezónu,
- ⇒ zvýšit podíl návštěvníků s vyšším vzděláním a sociálním statusem,
- ⇒ prodloužit průměrnou délku pobytu návštěvníků,
- ⇒ zvýšit průměrnou útratu návštěvníků kraje.

Uvedený obecný cíl lze dále charakterizovat prostřednictvím několika cílů operačních, které nastiňují, co je třeba pro naplnění obecného cíle a dílčích cílů splnit na straně nabídky cestovního ruchu (vč. organizace a řízení).

Operačními cíli PR CR JMK jsou:

- ⇒ rozšířit a zkvalitnit infrastrukturu pro různé formy cestovního ruchu, v rámci toho zejména:
 - rozšířit infrastrukturu pro cykloturistiku a zvýšit bezpečnost cyklistů,
 - rozšířit a zkvalitnit infrastrukturu pro formy cestovního ruchu, které zajišťují delší pobyt návštěvníků v regionu,
 - rozšířit a zkvalitnit infrastrukturu pro formy cestovního ruchu, které přinášejí regionu vysoké výnosy,
 - zlepšit stav památkově chráněných objektů využitelných pro cestovní ruch,
 - zlepšit vybavenost regionu infrastrukturou pro pořádání tematických akcí.
- ⇒ vytvořit ucelenou tematickou nabídku pro různé typy návštěvníků, v rámci toho zejména:
 - zvýšit počet pravidelně konaných akcí a zajistit jejich dlouhodobou udržitelnost a perspektivu,
 - vytvořit bohatou nabídku ucelených tematických nebo regionálních produktů cestovního ruchu,
 - rozšířit nabídku doplňkových služeb cestovního ruchu,
- ⇒ zefektivnit řízení cestovního ruchu a spolupráci subjektů cestovního ruchu v kraji, v rámci toho zejména:
 - efektivně zapojit do řízení cestovního ruchu na krajské i regionální úrovni větší počet subjektů působících v Jihomoravském kraji,
 - rozšířit spolupráci s podnikatelským sektorem (poskytovateli služeb, cestovními kancelářemi a agenturami),
 - zkoordinovat marketing a prezentaci kraje,
 - zvýšit potenciál lidských zdrojů v oblasti cestovního ruchu,
 - posílit spolupráci s okolními českými i zahraničními destinacemi.

B7. Přehled uvažovaných variant řešení

Program rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji na období 2007 – 2013 bude zpracován jako jednovariantní.

B8. Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry

Koncepce na národní úrovni:

- Strategie regionálního rozvoje ČR
- Strategie udržitelného rozvoje ČR
- Národní rozvojový plán ČR 2007-2013
- Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013

Koncepce na krajské úrovni:

- Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání
- Generel dopravy JMK
- Koncepce EVVO
- Koncepce odpadového hospodářství
- Koncepce ochrany přírody
- Koncepce rozvoje ovocnictví
- Koncepce rozvoje vinařství
- Koncepce TV a sportu
- Koncepce zachování kulturních památek
- Plán odpadového hospodářství
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací
- Plánování v oblasti vod
- Program snižování emisí znečišťujících látek
- Situační analýza demografických trendů v JMK a směry jejich podpory
- Strategie rozvoje cestovního ruchu JMK
- Strategie rozvoje hospodářství
- Územní energetická koncepce
- Vyhodnocení situace zemědělství
- Zpráva o situaci v oblasti prevence kriminality

B9. Předpokládaný termín dokončení

30.11.2007

B10. Návrhové období

2007 - 2013

B11. Způsob schvalování

Dokument bude schválen Zastupitelstvem JmK

C. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ

C1. Vymezení dotčeného území

Jihomoravský kraj, obvody obcí s rozšířenou působností s příslušnými sídly pověřených obecních úřadů na území JMK a jejich příslušné obce.

C2. Výčet dotčených územních samosprávných celků, které mohou být koncepcí ovlivněny

Realizací programu rozvoje cestovního ruchu bude dotčen Jihomoravský kraj, obvody obcí s rozšířenou působností s příslušnými sídly pověřených obecních úřadů na území JmK a jejich příslušné obce.

C3. Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území

Jihomoravský kraj je vymezen okresy Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo. Rozlohou je čtvrtým největším krajem ČR, počtem obyvatel zaujímá třetí místo. Metropolí kraje je největší moravské a druhé největší město ČR Brno.

Přírodní poměry v kraji jsou velmi různorodé a zastihují východní okraj České vysočiny s Českomoravskou vysočinou, Boskovickou brázdou, Brněnským masívem, Moravským krasem a Dražanskou vysočinou, dále moravské úvaly s Dyjsko-svrateckým a Dolnomoravským úvalem a Vyškovskou bránou a karpatské vysočiny zahrnující Jihomoravské Karpaty – Pálavu a Dunajovické kopce, Středomoravské Karpaty – Ždánický les a Litenský vrch a Bílé Karpaty s podhůřím. Přírodní vlastnosti jednotlivých částí, ať už z hlediska nerostného bohatství, úrodnosti a využitelnosti půd pro zemědělství a lesnictví, zdrojů pitné vody, dopravní propustnosti nebo obytnosti krajiny významně charakterizují možnosti rozvoje kraje jako celku, ale i jeho jednotlivých prostorových částí.

C3.1. Klima a ovzduší

Území kraje náleží k několika klimatickým oblastem. Jižní část tvoří asi poloviční část celého Jihomoravského kraje, je charakterizována dvěma teplými klimatickými oblastmi T2 a T4. Nejteplejší částí území v oblastech Dyjskosvrateckého a Dolnomoravského úvalu jsou zařazeny do jednotky T4 a jsou také nejteplejšími oblastmi České republiky. Jednotka T4 je charakteristická velmi dlouhým, velmi teplým a velmi suchým létem. Přechodné období je velmi krátké s teplým jarem a podzimem. Zima je velmi krátká, teplá, suchá až velmi suchá s velmi krátkým trváním sněhové pokrývky. Jednotka T2 tvoří lem tohoto území s poněkud kratším, chladnějším a vlhčím létem. Pokrývá Hornomoravský úval, Vyškovskou bránu, okraje Dolnomoravského a Dyjskosvrateckého úvalu.

Druhá část území ležící severně od Brna – okres Blansko, část okresů Vyškov a Znojmo patří do oblastí mírně teplých. V západní části řešeného území přechází teplá oblast T2 v jednotku MT11, ve východní části území pak v jednotku MT10, ve vyšších polohách v MT9, která má chladnější a vlhčí zimu. V oblasti Dražanské vrchoviny přechází klimatické oblasti až do jednotek MT7 a MT3.

Jihomoravský kraj nepatří v rámci České republiky mezi kraje významně zatížené emisemi hlavních znečišťujících látek. Poměrně výrazně se však projevuje sekundární prašnost způsobená uvolňováním prachových částic ze zemědělských ploch. Mobilní zdroje jsou nejvýznamnějším producentem emisí CO (81 %), NO_x (73 %) a tuhých znečišťujících látek (56 %). Nevýznamnějším producentem SO₂ jsou velké zdroje (65 %), u VOC jsou to malé zdroje (59 %) a u NH₃ rovněž malé zdroje (57 %).

Na území Jihomoravského kraje je evidováno celkem 128 zvláště velkých zdrojů znečišťování ovzduší a 288 velkých zdrojů znečišťování ovzduší. Emisní stropy pro základní škodliviny stanovené v Národním programu České republiky byly v roce 2005 překročeny u SO_2 a nepatrně také u VOC. V roce 2005 nebyla na území kraje zaznamenána žádná havárie ve vztahu k ochraně ovzduší, nebyla přijata žádná regulační opatření v této oblasti.

Měření a posuzování kvality ovzduší se provádí podle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů, a podle nařízení vlády č. 350/2002 Sb., kterým se stanoví imisní limity a podmínky a způsob sledování, posuzování, hodnocení a řízení kvality ovzduší, ve znění pozdějších předpisů. V Jihomoravském kraji zůstává stálým problémem překračování limitních hodnot (LV) u suspendovaných částic velikostní frakce PM_{10} . K mírnému překračování imisních limitů došlo v roce 2005 také u přízemního ozonu (O_3), oxidu dusičitého (NO_2) a benzo(a)pyrenu. V roce 2005 bylo prováděno měření kvality ovzduší v Jihomoravském kraji na 21 stanicích imisní kontroly.

Překročení limitní hodnoty u 24hodinového aritmetického průměru suspendovaných částic PM_{10} bylo zjištěno zejména na stanicích v brněnské aglomeraci, ale také ve Vyškově, Mikulově-Sedleci, Kuchařovicích a Znojmě.

Limitní hodnoty pro O_3 (maximální denní 8hodinový klouzavý průměr) byly stejně jako v minulých letech mírně překročeny na stanicích Mikulov-Sedlec, Brno-Tuřany, Hodonín a Kuchařovice. Výrazněji byl překročen rovněž imisní limit pro hodinové koncentrace přízemního ozonu na stanicích Mikulov-Sedlec a Brno-Tuřany, které toto měření provádějí.

U NO_x došlo k mírnému překročení ročního imisního limitu na stanicích Brno-Kroftova a Brno-střed. Překročení limitní hodnoty bylo zjištěno také u ročního průměru koncentrací benzo(a)pyrenu, a to na stanici Brno-Húskova a Brno-Kroftova. U SO_2 nedošlo k překročení LV na žádné měřící stanici. Naměřené hodnoty se pohybovaly hluboko pod limitními hodnotami. Nejvyšší hodnoty byly zjištěny u ukazatele SO_2_{1h} na stanici Brno-Tuřany (11 % LV) a Hodonín (15 % LV).

Imisní limity u ostatních sledovaných látek nebyly v roce 2005 překročeny. Ve srovnání s rokem 2004 byl zaznamenán zvýšený počet monitorovacích stanic, které zjistily překročení imisních limitů u suspendovaných částic frakce PM_{10} . Nově bylo zaznamenáno mírné překročení imisních limitů u oxidu dusičitého a benzo(a)pyrenu. U přízemního ozonu jsou imisní limity mírně překračovány na čtyřech monitorovacích stanicích, v meziročním srovnání však u přízemního ozónu nedošlo ke zhoršení imisní situace.

V roce 2005 nebyla na území kraje zaznamenána smogová situace ani žádná havárie ve vztahu k ochraně ovzduší a nebyla přijata žádná regulační opatření v této oblasti.

C3.2. Voda

Plošné rozdělení srážek je na území kraje nerovnoměrné. Nejvlhčí bývá východní a severní část kraje (okr. Blansko). Nejméně srážek pak bývá v okresech Znojmo, Břeclav a Hodonín.

V roce 2005 spadlo v oblasti průměrně 599 mm srážek, což je 110 % dlouhodobého srážkového normálu (1961–1990). Celkově je možno tento rok hodnotit jako srážkově normální až nadnormální. Nejvyšší roční úhrn srážek byl naměřen na stanici Synalov (okr. Blansko) – a to 768 mm, nejnižší úhrn srážek pak na stanici Dyjákovice (okr. Znojmo) – 472 mm.

Území JMK je odvodňováno třemi hlavními toky – Dyje (dílčí povodí toků: Želetavka, Jevišovka, Jihlava a přítoky Rokytná, Rouchovanka, Oslava a Kyjovka), Svratka (Loučka, Nedvědička, Svitava, Punkva a Litava) a Morava (Valová, Brodečka, Haná a Velička).

Rozložení odtoku během roku bývá nerovnoměrné - v posledním desetiletí byly zaznamenány tři celoplošné extrémní povodňové stavy s negativními následky na zdraví a majetek obyvatelstva a životní prostředí. Na území kraje je několik velkých umělých vodních nádrží (Nové Mlýny, Brněnská přehrada, Znojemska přehrada, Vranovská přehrada aj.).

Odtokové poměry byly v roce 2005 v povodí řek Svratky, Svitavy, v dolní části povodí Jihlavy, v dolní části řeky Moravy a v povodí řeky Dyje mírně podprůměrné, ve Znojmě na Dyji a v Brně na Svratce mírně nadprůměrné. Charakteristické bylo normální období od dubna až do října v kombinaci s výrazným odtokem způsobeným táním sněhové pokrývky ve dnech 18.–20. března 2005. Maximální průtoky dosáhly úrovně 2–10leté vody. Na řece Moravě ve Strážnici dosáhl maximální průtok v březnu úrovně větší jak 10letá voda.

V tomto kraji bylo sledováno 31 profilů na řekách Morava, Dyje, Svitava, Svratka, Jihlava, Trkmanka, Jevišovka, Litava, Kyjovka, Oslava, Rokytná a Velička. Nečastěji překračovaným ukazatelem je obsah nerozpustných látek, dále pak AOX, CHSK a BSK₅.

Kvalita povrchových tekoucích vod není na některých úsecích vyhovující avšak postupně se zlepšuje v důsledku omezeného vypouštění odpadních vod z průmyslu a v důsledku instalace ČOV i v menších obcích. Lze očekávat pokračování tohoto trendu. Špatná kvalita je u stojatých vod v nádržích v letním období.

Území Jihomoravského kraje náleží k několika různým hydrogeologickým rajónům. Některé z nich jsou na podzemní vody chudé – zejména oblasti s výskytem krystalinických hornin se ztíženým puklinovým oběhem nebo oblasti s výskytem špatně propustných sedimentů.

Jiné oblasti jakou naopak z hlediska výskytu podzemních vod velmi perspektivní – zejména kras a údolní nivy řek Moravy a Dyje (tato oblast je vyhlášena jako CHOPAV).

Průměrná roční úroveň hladiny podzemní vody v objektech pozorovací sítě podzemních vod takřka odpovídala v roce 2005 dlouhodobým ročním průměrem určeným za období 1971–2000. Roční typický chod kolísání hladiny podzemní vody představuje od ledna až do dubna nárůst na maxima, potom dochází k postupnému poklesu hladiny až k ročním minimálním úrovním, které se vyskytují ke konci kalendářního roku. Průměrné roční vydatnosti pramenů v roce 2005 dosahovaly 83 % normálu (1971–2000). Průměrné měsíční vydatnosti byly v průběhu celého roku nižší než příslušné měsíční normály. Roční chod vydatnosti pramenů byl podobně jako u stavů hladiny podzemní vody typický pro naše území. Od ledna do dubna se vydatnosti pramenů zvyšovaly až k ročnímu maximu a potom nastal pokles vydatností až k listopadovým minimálním vydatnostem. V prosinci došlo k mírnému vzestupu vydatností.

Ve státní síti jakosti podzemních vod je tomto kraji sledováno cca 40 pozorovacích objektů. Periodicky dochází na některých z nich k překračování obsahu některých závadných látek (NH₄, NO₃, NO₂ a Cl).

Na území Jihomoravského kraje nejsou v současné době signalizovány žádné závažné a těžko řešitelné problémy se zásobením obyvatelstva pitnou vodou, je nadále vykazována kladná bilance v celkové vydatnosti zdrojů podzemní i povrchové vody. Vodárenské společnosti redukuje počet jímacích území a soustřeďují se na páteční zdroje u kterých se předpokládá jejich posílení (např. Bzenec komplex, Moravská Nová Ves).

C3.3. Půda

Jihomoravský kraj je oblast s intenzivně využívanou zemědělskou krajinou. Intenzivně obhospodařované zemědělské pozemky jsou vystaveny erozi. Jedná se především o erozi vodní a větrnou. Negativní dopady obou forem eroze vyžadují vzrůstající pozornost

Celková výměra zemědělské a nezemědělské půdy Jihomoravského kraje v roce 2005 činila 719 633 ha, z toho bylo 60 % zemědělské půdy. Pozemky určené k plnění funkce lesa zabírají cca 201 789 ha tj. asi 28 % půdy. Druhové zastoupení je různorodé a závisí víceméně na regionu.

K největším záborům půdy z důvodů výstavby dochází tradičně v okolí Brna a větších měst a také v pohraničí.

C3.4. Horninové prostředí a nerostné suroviny

Jihomoravský kraj je co do výskytu nerostných surovin v rámci ČR poměrně zajímavou oblastí. Jsou zde jediné významnější akumulace přírodních uhlovodíků a významné zásoby vápence a štěrkopísků. Ostatní suroviny mají význam menší (slévárenské písky, bentonit, lignit apod.).

V roce 2005 pokračoval pokles těžby některých nerostů, jako např. lignitu, keramických žáruvzdorných i nežáruvzdorných jílu, slévárenských písků a vápence. Naproti tomu pokračuje mírný nárůst těžby ropy, zemního plynu a štěrkopísků. Z hlediska negativních dopadů na přírodu a krajinu setrvává otevřená těžba štěrkopísků, písků, slévárenských písků, stavebního kamene a vápenců. Pokračuje také nebezpečí v poddolovaných územích, kde po dobývacích prostorech hrozí propady terénu..

C3.5. Staré ekologické zátěže

Průmyslové ekologické zátěže jsou řešeny především na úseku vodního hospodářství, kde i nadále nejzávažnějším problémem zůstává sanace ekologické zátěže v předpolí prameniště Bzenec. Závažné znečištění představují i staré zátěže spojené s průzkumem a těžbou ropy na hodonínsku a břeclavsku. Ekologické zátěže – staré skládky jsou identifikovány v analytické části POH JmK. Některé z nich již nevykazují žádné signály ohrožení pro životní prostředí. V roce 2005 byly rekultivovány některé staré sládky.

Pokračují likvidace starých ekologických zátěží vzniklých průmyslovou činností hrazených z prostředků ministerstva financí (privatizované průmyslové podniky) i z prostředků kraje (sanace chlorovaných ethylenů v prameništi Bzenec komplex), ale také z prostředků SFŽP nebo MPO (staré zátěže po těžbě ropy a zemního plynu na území Jihomoravského kraje).

C3.6. Ochrana přírody a krajiny

Na území Jihomoravského kraje se nachází 1 národní park (Podyjí), 3 CHKO (Pálava – zároveň biosférická rezervace UNESCO, Moravský kras, Bílé Karpaty) a kolem 200 maloplošných zvláště chráněných území. Za období posledních tří let došlo k mírnému nárůstu počtu PR v okrese Vyškov a zejména PP v okresech Břeclav, Hodonín, Znojmo. V roce 2003 byla rozšířena Biosférická rezervace Pálava o Lednicko-valtický areál a Podluží s lužními lesy v oblasti mezi Břeclaví, Mikulčicemi a soutokem řek Moravy a Dyje (území o rozloze 24 240 ha pod novým názvem Biosférická rezervace Dolní Morava). K nim přistupují mokřady mezinárodního významu podle Ramsarské úmluvy: Lednické rybníky, Mokřady dolního Podyjí a Podzemní Punkva.

Rovněž se významně zvýšil počet přírodních parků a v současné době je na území Jihomoravského kraje vyhlášeno 20 přírodních parků, které reprezentují ochranu typického krajinného rázu.

Na území Jihomoravského kraje se v rámci soustavy NATURA 2000 vyskytuje 170 oblastí, které byly zařazeny do národního seznamu evropsky významných lokalit.

Hlavními prvky krajinného rázu jsou konfigurace terénu (reliéf), vegetační a antropogenní textury. Krajinu Jihomoravského kraje lze charakterizovat pomocí krajinných typů. Větší část území kraje je možné zahrnout do typu B (krajina harmonická). Jedná se o krajinu středně pozměněnou s relativním souladem přírodních a technických prvků. Krajinářská, estetická hodnota území je v spíše průměrná a jde tedy o území s elementárně zachovalou návazností přírodních prvků krajiny a s nekompletní kóstrou ekologické stability na základní – lokální úrovni. Intenzita zemědělské výroby je různorodá, odpovídající ponejvíce nížinám až pahorkatinám s průměrnou až nadprůměrnou intenzitou výroby zejména obilnin.

Typ A (krajina antropogenizovaná) představují městské aglomerace a všechna větší sídla, areály průmyslové a těžební (zejména povrchové lomy), v menším měřítku pak i souvislé plochy orné půdy a velké liniové stavby (dálnice, rychlostní komunikace a železniční koridory).

K typu C (krajina relativně přírodní) náleží přírodě blízké ekosystémy lesů s alespoň částečně přirozenou druhovou skladbou, rybníční plochy a navazující mokřadní lada, v omezeném rozsahu i jiné ekosystémy.

Charakter krajiny je v neustálém dynamickém vývoji a krajinný ráz se mění, byť s různou lokální intenzitou. Důsledky mohou být jak přínosné, tak negativní.

C3.7. Odpady

V souladu s celorepublikovým trendem se projevuje mírný nárůst produkce komunálního odpadu. V případě průmyslového odpadu se však celková produkce snižuje v souvislosti se změnami technologií a vyšším využíváním druhotných surovin, postupnou restrukturalizací výroby i útlumem některých druhů výrob. Přijetí zcela nových právních norem na úseku odpadů po roce 1989 zabezpečilo postupný přechod na ukládání odpadů na řízených skládkách s monitorováním ekologických vlivů. Část komunálního a nebezpečného odpadu (např. nemocniční odpad) je spalována. V Brně je k dispozici spalovna komunálních odpadů plně splňující ekologické normy a sloužící i jako alternativní zdroj tepelné energie (závažným problémem je však zabezpečení efektivnosti jejího provozu, odvíjející se m.j. i od zajištění dostatečného množství zbytkového komunálního odpadu z Brna i širokého okolí).

Situace v komunální sféře se ve vztahu k třídění materiálově využitelných odpadů zlepšuje, a to díky intenzifikaci odpadového hospodářství, tzn. výstavba nových sběrných dvorů, zapojování zařízení sloužících ke sběru a výkupu odpadů podnikajících subjektů do systému nakládání s komunálními odpady na území obce, a dále výstavba zařízení k využívání odpadů. Stávající i nové sběrné dvory se postupně zapojují do systému zpětného odběru elektrozařízení, a zde je nutno podotknout, že jako první využilo možnosti napojit se na tento systém Statutární město Brno.

C4. Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území

Problémy životního prostředí byly popsány podrobněji v předcházející kapitole C3. V následujícím přehledu jsou uvedeny proto problémy zásadního charakteru.

C4.1. Emise a hluk z dopravy

Stav ovzduší ve městech je jednoznačně nejvíce ovlivněn emisemi z dopravy, zejména emisemi NO_x. Emise v této oblasti mají stoupající tendenci. Také hluková zátěž z dopravy podél hlavních komunikací nebo v okolí frekventovaných křižovatek je často neúnosná a nadále vykazuje nárůst.

C4.2. Imisní zátěž ovzduší z průmyslu a zemědělství

Na území okresů Břeclav a Znojmo jsou zvýšené emise NH₃ vzhledem k intenzivní zemědělské výrobě, emisní strop však není dosahován. Velké zemědělské zdroje budou řešeny v rámci procesu integrované prevence a omezování znečištění (IPPC) a lze předpokládat i tendenci k poklesu v oblasti emisí NH₃. Zemědělská výroba je také sekundárním zdrojem zvýšených emisí TZL, a to v důsledku sprásování orných ploch. Na emisích TZL, CO a SO₂ se významně podílejí malé domovní kotle, ve kterých obyvatelé (zejména na venkově) spalují vzhledem k cenám plynu i méněhodnotné tuhé palivo.

C4.3 Znečištění povrchových a podzemních vod

Přetrvává vysoká zátěž povrchových i podzemních vod antropogenním znečištěním. Prioritním problémem na úseku ochrany vod je zajištění čištění odpadních vod ze zdrojů znečištění nad 2 000 ekvivalentních obyvatel, v souladu se směrnicemi EU. Jihomoravský kraj se v současné době spolupodílí na řešení dané problematiky i pomocí finančních nástrojů.

Na znečištění se podílí i nadále vliv důsledků antropogenních činností v období socialismu – plošná aplikace zemědělských hnojiv a přípravků, existence starých ekologických zátěží spojených s průmyslovou a těžební činností a existence starých nezabezpečených průmyslových a komunálních skládek (a také výsypek a odvalů). Jednoznačným problémem zde je nastavený systém financování, který prakticky neumožňuje využití státních prostředků na sanaci některých zátěží.

C4.4. Snížená retenční schopnost krajiny determinující povodňové stavy

V minulosti provedené zásahy do krajiny spojené s odlesněním, zorněním luk a napřímením vodních toků v důsledku snižují retenční schopnost krajiny. V případě extrémních meteorologických jevů (vydatné dlouhodobé srážky, kombinace jarního tání a deště) dochází k plošným povodňovým stavům s extrémními projevy zejména na středních a dolních tocích řek, které jsou situovány právě zejména v oblasti Jižní Moravy. Krátkodobé přívalové deště způsobují lokální vybřežení drobných vodotečí a povodně v místech, kde běžné jsou průtoky velmi malé.

C4.5. Nevhodné zásahy do krajiny

Problémem může být snižování rozlohy zemědělské půdy a změny v prostorovém uspořádání půdního pokryvu/půdního fondu je dopad neregulovaného, resp. špatně regulovaného prostorového růstu sídel, především měst, ale lokálně i malých sídel (urban sprawl, ribbon development).

Spočívá často v překotném růstu hypermarketů i produkčních ploch – průmyslových i smíšených zón na úrodných zemědělských půdách. Dochází zde k nadměrné koncentraci automobilového provozu jak osobních, tak nákladních aut. Naopak problémem je využití opuštěných historických areálů (brownfields).

Problémem je též narušování krajinného rázu. Jako hlavní vlivy lidských aktivit na krajinu je možné v současnosti označit zejména již zmíněné změny ve využití zemědělské půdy (pokles využívání ZPF, zatravňování a zalesňování), novou zástavbu (velké liniové stavby, masivní expanze zástavby do volné krajiny bez respektování krajinných kvalit území, estetická otázka vysílačů GSM, mýtných bran a větrných elektráren), nebo tlak na krajinu vlivem rekreačních činností (motoristické sporty, chataření a zahrádkaření, lyžařské a jiné sportovní areály).

D. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ VE VYMEZENÉM DOTČENÉM ÚZEMÍ

Vzhledem k současné pracovní etapě na aktualizaci koncepce Programu rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje pro období 2007-2013, není zatím možné vyhodnocovat konkrétní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví.

Míra vlivu na jednotlivé složky životního prostředí bude záviset na stanovených opatřeních a jejich lokalizaci do konkrétního území. Je nutné připomenout, že PR CR JMK nepředstavuje obecný koncepční dokument, ale je cíleně zaměřen na vyhledání cílových aktivit vhodných k financování z limitovaných veřejných zdrojů o kterých kraj rozhoduje nebo spolurozhoduje. S ohledem na limitovaný objem financí lze předpokládat, že realizovaných investičních projektů bude relativně malé množství a bude se s velkou mírou pravděpodobností jednat o projekty, které prošly úspěšně územním řízením.

V rámci procedury posuzování bude aplikován princip předcházení případných předpokládaných vlivů pomocí formulace podmínek a limitů k jednotlivým dotčeným opatřením. Významným hlediskem bude důsledný výběr předkládaných projektů a řádná průběžná i závěrečná kontrola při realizaci jednotlivých opatření.

Koncepce bude nepochybně obsahovat několik aktivit, které mohou představovat potenciální nebezpečí pro ochranu životního prostředí. Negativně ovlivněna by mohla být zejména zvláště chráněná a další environmentálně hodnotná území. Aktivita spojené s výstavbou a následným provozem infrastruktury (např. zvýšení kapacit ubytovacích zařízení, rozšíření jejich struktury, zvýšení počtu parkovacích míst, vytvoření systému bezpečných zachytných parkovišť), která by vedla k neúměrně vysoké návštěvnosti, by mohly v případě směřování do chráněných a citlivých oblastí, působit negativně na jednotlivé složky životního prostředí.

Primární zásah do ekosystémů může znamenat zejména vlastní realizace stavebních aktivit, nebo aktivit spojených s využíváním přírodních zdrojů (kumulace vod, odběry podzemních vod apod.). Sekundárním efektem s vlivem na životní prostředí pak může být zejména vyvolaná doprava spojená s navýšením imisí a hlukové zátěže.

Také necitlivé umístění investic do území může znamenat nevratný negativní zásah do krajinného rázu.

Výstavbu nových objektů je třeba realizovat takovým způsobem, aby nedocházelo ke znehodnocování přírodních a kulturních hodnot krajiny nebo zhoršování kvality krajinných ekosystémů a k záboru kvalitní zemědělské či lesní půdy. Dále je třeba zamezit aktivitám vytvářejících podmínky pro narušování environmentálně cenných lokalit. Nástrojem pro umístění objektů a míru urbanizace území je územně plánovací dokumentace, jejímž správným nasměrováním a detailností zpracování lze významně ovlivnit proces záboru volné krajiny a zároveň její prostorové, plošné i funkční uspořádání v souladu s požadovaným měřítkem krajiny. Před realizací významnějších projektů bude provedeno posouzení vlivu záměru na životní prostředí (EIA).

Součástí posouzení vlivu PR CR JMK bude i zhodnocení možného rizika vlivu na zdraví obyvatelstva prostřednictvím osoby odborně způsobilé pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví. Vzhledem k tomu, že cestovní ruch má vysoký rekreační a lázeňský potenciál, lze předpokládat, že jeho vlivy na veřejné zdraví budou v zásadě kladné.

Průběžně se zpracováním koncepce bude v rámci posouzení SEA poukázáno na významné vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví a dokument bude optimalizován tak, aby došlo k eliminaci případných negativních vlivů nebo k jejich maximálnímu zmírnění.

E. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE

E1. Výčet možných vlivů koncepce přesahujících hranice České republiky

S ohledem na obecné a široké zaměření předkládaného strategického dokumentu nelze přímo vyloučit přeshraniční vliv na životní prostředí a veřejné zdraví mimo hranice České republiky. Význam negativních vlivů však bude velmi nízký a spojený pouze s případnou zvýšenou automobilovou dopravou návštěvníků. Naopak pozitivní bude vliv na zdraví, spojený s turismem a rekreací.

E2. Mapová dokumentace a jiná dokumentace týkající se údajů v oznámení koncepce

Bez mapové dokumentace.

E3. Další podstatné informace předkladatele o možných vlivech na životní prostředí a veřejné zdraví

Jednotlivé projekty navazující na nově navržená opatření a aktivity budou předmětem procesu posuzování vlivů koncepce, případně individuálního posuzování EIA jednotlivých záměrů podle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

E4. Stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění zákona č. 218/2004 Sb.

Příslušné orgány ochrany přírody na území Jihomoravského kraje, jež je celé dotčeno předkládanou koncepcí PR CR, a od nichž bylo vyžádáno uvedené stanovisko, jsou následující:

Správa NP Podyjí,

Správa CHKO Pálava,

Správa CHKO Moravský kras,

Správa CHKO Bílé Karpaty,

Krajský úřad Jihomoravského kraje,

MŽP, odbor výkonu státní správy VII .

Jednotlivá stanoviska příslušných orgánů ochrany přírody na území kraje jsou zařazena v příloze č. 1.

Datum zpracování oznámení koncepce: 16.7.2007

Jméno, příjmení, adresa, telefon a e-mail osob(y), která(é) se podílela(y) na zpracování oznámení koncepce

Odpovědný řešitel

RNDr. Ivo Staněk

Autorizace MŽP ČR Č.j.: 8200/1309/OPV/93

podpis

DHV CR. spol. s r.o.
Černopolní 39
613 00 Brno

Tel: 545 212 671
ivo.stanek@brn.dhv.cz

Řešitelé:

RNDr. Marcela Blahutová
Ing. Václav Starý
RNDr. Zdeněk Suchánek, CSc.
Ing. Bohumil Sulek, CSc.
Mgr. Tom Vrtek

podpis oprávněného zástupce předkladatele

Ing. Ivo Minařík
vedoucí odboru regionálního rozvoje
Krajského úřadu Jihomoravského kraje

Použitá literatura:

- Culek M. a kol.: Biogeografické členění ČR. ENIGMA, Praha, 1995
- Czudek T.: Geomorfologické členění ČR. Studia geographica 23. Geografický ústav ČSAV, Brno, 1972.
- Demek J. a kol.: ČSSR – příroda, lidé, hospodářství. Studia geographica 48. Geografický ústav ČSAV, Brno, 1975.
- Dusík J. a kol.: Metodika posuzování regionálních rozvojových koncepcí na životní prostředí. MS, MŽP ČR, Praha, 2002.
- Gavlasová I. a kol.: Program rozvoje Jihomoravského kraje. MS, Garep spol. s r.o., Brno, 2001.
- Godron M., Forman T.T.: Krajinná ekologie. ACADEMIA, Praha, 1993
- Havránek, J. a spol.: Hluk a zdraví. Avicenum, Praha 1990, 280 s Hudec K. (ed.), 1977.
- Kašpar J. a kol.: Statistická ročenka životního prostředí české republiky 2006. MŽP, Praha, 2006.
- Lacina D.: ÚSES-zelená páteř krajiny - sborník k semináři. AOPK ČR, Brno, 2002
- Míchal I. a kol.: Návrh na vydání vyhlášky MŽP ČR pro hodnocení vlivu na krajinný ráz – pracovní výtisk, edice – I., AOPK, Praha 1999.
- Míchal I., Petříček V.: Metodické podklady pro bilanci významných krajinných prvků v krajích ČSR – metodika. SÚPPOP, Praha 1988
- Míchal I.: Ekologická stabilita. MŽP ČR, Praha, 1992
- Obořil D. a kol.: Program rozvoje brněnského kraje. MS, DHV CR spol. s r.o., Brno, 2000.
- Postbiegel S. a kol.: Posouzení vlivů územní prognózy Jihomoravského kraje na životní prostředí. Zhodnocení modelů rozvoje sídelní struktury JMK. MS, Investprojekt spol. s r.o., Brno, III. 2004.
- Postbiegel S. a kol.: Posouzení vlivů územní prognózy Jihomoravského kraje na životní prostředí. Posouzení SWOT analýzy. MS, Investprojekt spol. s r.o., Brno, III. 2004.
- Tesařová a kol.: Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR – kraj Jihomoravský. MŽP, Praha, 2005.
- Vorel I., Sklenička P.: Péče o krajinný ráz, cíle a metody – Sborník přednášek z kolokvia, ČVUT, Praha 1999

Příloha 1: Vyjádření orgánů ochrany přírody